

Міністерство освіти і науки України
Центральноукраїнський національний технічний університет
Економічний факультет
Кафедра економіки, менеджменту та комерційної діяльності

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН

**Навчально-методичні матеріали
для здобувачів першого (бакалавського) рівня освіти**

зі спеціальності 073 «Менеджмент» ОПП «Менеджмент бізнес-організацій»
очної та заочної форм навчання

Кропивницький 2024

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН

Навчально-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 073 «Менеджмент» очної та заочної форм навчання/[Укл. Грінка Т.І.]; М-во освіти і науки України, Центральноукраїн. нац. тех. ун-т.– Кропивницький, ЦНТУ, 2024. – 42 с.

Рецензенти – О.В.Вюник, к.е.н., доцент кафедри „Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

Т.А.Немченко, к.е.н., доцент кафедри „ Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

Укладач:

Т.І. Грінка – к.е.н., доцент кафедри „ Економіка, менеджмент та комерційна діяльність”

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Мета та завдання до вивчення дисципліни.....	5
2. Кваліфікаційні вимоги в галузі державного регулювання корпоративних відносин.....	6
3. Тематичний план вивчення курсу. Розподіл навчального матеріалу	7
4. Програма дисципліни «Державне регулювання корпоративних відносин»..	8
5. Навчально-методичне забезпечення дисципліни.....	11
6. Самостійна робота здобувача.....	21
7. Питання до заліку	23
8. Тести	24
9. Критерії оцінки знань здобувачів	38
10. Рекомендована література	41

ВСТУП

Державне регулювання корпоративних відносин є важливим елементом сучасної економічної системи, що спрямований на забезпечення ефективності та стабільності функціонування підприємств та корпорацій. Окреслена дисципліна вивчає різноманітні аспекти взаємодії між учасниками корпоративного сектору, включаючи акціонерів, управлінців, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

Навчально-методичні матеріали з державного регулювання корпоративних відносин мають на меті систематизацію та узагальнення знань здобувачів з цієї проблематики, а також надання їм інструментів для розуміння та аналізу сучасних викликів у сфері корпоративного управління.

У змінюваному економічному середовищі, де конкуренція та глобалізація стають визначальними факторами, роль державного регулювання корпоративних відносин набуває особливого значення. Здобувачі, які вивчають цю дисципліну, матимуть можливість розглядати та обговорювати стратегії державного втручання в корпоративні процеси, а також вивчати різні моделі корпоративного управління з урахуванням національних та міжнародних практик.

Представлені методичні вказівки розроблені для поглибленого вивчення здобувачами суті та механізмів державного регулювання корпоративних відносин, а також для стимулювання аналітичного мислення та критичного підходу до вивчення цієї важливої галузі економічної науки.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є: викласти у стислій та доступній формі основний зміст дисципліни «Державне регулювання корпоративних відносин»; сприяти засвоєнню узагальнених в теорії і практиці корпоративного управління знань з урахуванням специфіки корпоративної власності у ринкових відносинах, вироблення практичних навичок у прийнятті рішень стосовно управління, організації, регулювання та мотивації всіх учасників корпоративних відносин.

Завдання вивчення дисципліни:

- узагальнити сутність та надати класифікацію поняття «корпоративні відносини» з урахуванням сучасних наукових підходів;
- визначити напрямки державного регулювання корпоративних відносин в умовах інтеграційного процесу;
- дослідити проблеми формування та розвитку корпоративних відносин в Україні та вирішити низку наукових завдань, пов'язаних з визначенням чинників формування корпоративних відносин в Україні
- виявити державні механізми формування корпоративного сектору економіки України для подальшого їх розвитку;
- охарактеризувати особливості управління державними корпоративними правами в економіці України з урахуванням основних функцій держави;
- визначити основні особливості механізму розкриття інформації та обміну нею між корпоративними учасниками;
- вивити проблеми впровадження інформаційних технологій у роботу корпорацій та шляхи їх вирішення;
- дослідити принципи корпоративної соціальної відповідальності та умови їх впровадження в Україні.

Вирішення цих завдань є актуальним для подальшого розвитку корпоративних відносин і формування ефективної національної моделі корпоративного управління. У зв'язку з цим, питання щодо формування принципів розвитку сучасних механізмів розвитку корпоративних відносин в Україні, які наведено у програмі курсу, мають теоретичне та практичне значення.

2. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ В ГАЛУЗІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ВІДНОСИН

Як результат вивчення курсу «Державне регулювання корпоративних відносин» здобувачі **мають знати:** сутність, принципи та моделі корпоративного управління; поняття та елементи корпоративних відносин; національну правову базу корпоративного управління; учасників корпоративних відносин та органи корпоративного управління; права та обов'язки акціонерів; особливості фінансового менеджменту та фінансового аналізу в системі корпоративного управління; захист корпоративних прав за законодавством України; правову природу корпоративних конфліктів та шляхи їх вирішення та ін.

У результаті вивчення дисципліни студенти **повинні вміти:**

- відбирати найбільш придатні методи, способи, форми акціонування підприємств;
- аналізувати існуючу структуру власності, систему контролю над підприємством в умовах розмежування функцій управління та володіння;
- володіти методами та засобами прийняття управлінських рішень у системі корпоративного управління;
- використовувати методи і процедури реорганізації підприємств корпоративного типу;
- визначати та аналізувати інтереси різних стейкхолдерів у корпоративному секторі, таких як акціонери, управлінці, працівники та інші зацікавлені сторони.
- розуміти питання етики та соціальної відповідальності в контексті корпоративного управління та бути здатними оцінювати рівень дотримання корпорацією вимог стосовно сталого розвитку.
- аналізувати та оцінювати державні регуляторні механізми, що застосовуються державою для контролю та регулювання корпоративного сектору.
- розробляти практичні рекомендації щодо удосконалення корпоративного управління, враховуючи внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на діяльність підприємства.

набути соціальних навичок(soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- проводити власні наукові дослідження, оцінку та узагальнення по діагностиці державного регулювання корпоративних відносин на високому рівні;
- застосування аналітичного та методичного інструментарію для розуміння логіки прийняття господарських рішень різними суб'єктами організаційно-управлінської структури підприємства.

Ці навички та знання допоможуть студентам успішно розвивати свою кар'єру у сфері корпоративного управління та приймати обґрунтовані рішення в умовах сучасного бізнес-середовища.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ І РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади державного регулювання корпоративних відносин													
Тема 1. Особливості розвитку та регулювання корпоративного сектору в Україні	13	3	2			8	12						12
Тема 2. Поняття та елементи корпоративних відносин.	13	2	2			9	16	2	2				12
Тема 3. Правовідносини в корпоративній акціонерній сфері	14	3	4			7	12						12
Тема 4. Механізм державного регулювання корпоративних відносин в Україні.	15	3	4			8	16	2	2				12
Тема 5. Захист корпоративних прав за законодавством України.	12	3	2			7	16	2	2				12
Тема 6. Організація управління в рамках корпоративної соціальної відповідальності	15	4	4			7	12						12
Тема 7. Правова природа корпоративних конфліктів.	14	3	4			7	12						12
Тема 8. Міжнародні аспекти корпоративного управління	14	4	4			6	12						12
Тема 9. Перспективи розвитку корпоративних відносин в Україні в контексті державного регулювання.	10	3	2			5	12						12

Усього годин	120	28	28			64	120	6	6			108
--------------	-----	----	----	--	--	----	-----	---	---	--	--	-----

4. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади державного регулювання корпоративних відносин

Тема 1. Особливості розвитку та регулювання корпоративного сектору в Україні

"Корпоративний сектор", та "корпоративне управління". Значення корпоративного сектору для економіки України. Особливості розвитку корпоративного сектору в Україні. Етапи розвитку корпоративного сектору в Україні. Основні галузі та компанії, що формують корпоративний сектор. Основні законодавчі акти, що регулюють діяльність корпоративних підприємств. Зміни в законодавстві останніх років та їх вплив на корпоративний сектор. Вплив політики та економічних чинників на корпоративний сектор

Міжнародні стандарти, гармонізація законодавства України з міжнародними стандартами корпоративного управління. Боротьба з корупцією.

Тема 2. Поняття та елементи корпоративних відносин.

Корпоративні відносини, сталий розвиток корпоративних відносин в Україні учасники корпоративних відносин, суб'єкти корпоративних відносин, корпорація, учасник, засновник, акціонер, суб'єктивні корпоративні права, корпоративний обов'язок, корпоративне управління, зовнішні корпоративні відносини, внутрішні корпоративні відносини.

Корпоративні норми, автономія учасників корпоративних відносин, вільне волевиявлення учасників цивільних правовідносин, майнова самостійність учасників корпоративних відносин. Майнові відносини. Особливості виникнення корпоративних відносин, правомочності.

Тема 3. Правовідносини в акціонерній корпоративній сфері

Правовідносини в акціонерній сфері, їх види. Акціонерні правовідносини, цивільно-правові відносини, майнові та особисті немайнові відносини, внутрішньоорганізаційні відносини, зовнішні правовідносини. Владні правовідносини, що мають публічно-правову спрямованість. Членське акціонерне правовідношення: природа і загальні характеристики. Підстави виникнення, зміни та припинення акціонерних правовідносин. Юридичні факти; багатоступенева класифікація юридичних фактів; юридичні вчинки; юрисдикційні акти; співвідношення індивідуальних корпоративних актів з

угодами; формальні і сутнісні передумови для відокремлення (відмежування) корпоративних актів від цивільно-правових угод.

Тема 4. Механізм державного регулювання корпоративних відносин в Україні

Методи державного регулювання корпоративних відносин, їх специфіка, класифікація за різними ознаками. Корпоративні відносини приватно-правові та публічно-правові. Державні органи загальної та спеціальної компетенції. Законодавча база: Цивільний та Господарський кодекси України, а також Закони "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", "Про національну депозитарну систему і особливості електронного обігу цінних паперів в Україні", "Про оподаткування прибутку підприємств", "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", "Про акціонерні товариства" тощо. Органи спеціальної компетенції: Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг; Фонд державного майна України; Антимонопольний комітет у рамках своїх повноважень. Саморегулюючі організації. Форми і функції державного регулювання в системі корпоративного управління.

Створюючи цілісну організаційно - правову базу функціонування економіки, держава так чи інакше регулює різні сторони діяльності корпоративних підприємств. Але оскільки цей підхід дуже широкий, тому рекомендується зупинитися на деяких аспектах діяльності держави, які безпосередньо відносяться до регулювання діяльності корпоративних господарських товариств та корпоративних відносин. Три напрямки управління державним корпоративним сектором в Україні. Антимонопольний комітет України, його завдання, функції

Тема 5. Захист корпоративних прав за законодавством України.

Особливості захисту прав та законних інтересів суб'єктів корпоративних відносин; суб'єктивне право на захист, способи і форми захисту прав та законних інтересів суб'єктів корпоративних відносин (юрисдикційна і неюрисдикційна); аналіз повноважень державних і недержавних органів та посадових осіб щодо захисту корпоративних прав; визначення порядку судового захисту корпоративних прав їх власниками та іншими особами корпоративних відносин; визначення підвідомчості та підсудності спорів, що впливають з володіння корпоративними правами; особливості відповідальності посадових осіб підприємств і організацій за порушення прав та законних інтересів учасників корпоративних правовідносин. Адміністративний та нотаріальний захист корпоративних прав. Самозахист корпоративних прав, рейдерство.

Тема 6. Організація управління в рамках корпоративної соціальної відповідальності

Корпоративна соціальна відповідальність, модель КСВ Archie B. Carrola. Економічна відповідальність, правова відповідальність, етична відповідальність; крива "результат - ризик"; мікрорегулятори та макрорегулятори КСВ. Види корпоративної соціальної відповідальності (внутрішня та зовнішня).

Державне регулювання відносин КСВ, основні етапи державного регулювання відносин КСВ. Класифікація національних політик в області КСВ(партнерська, бізнес в суспільстві, стійкість і громадянство, агора); інструменти національної політики в галузі КСВ; результати порівняння національних політик в області КСВ. Сучасні механізми та інструменти взаємодії бізнесу із зацікавленими сторонами в рамках соціального партнерства. Сфери діяльності та форми соціального партнерства. Форми і механізми реалізації соціального партнерства та їх переваги

Тема 7. Правова природа корпоративних конфліктів.

Корпоративний конфлікт, особливості корпоративних конфліктів, класифікація конфліктів, суб'єкти корпоративних конфліктних відносин, варіанти усунення конфлікту.

Ідентифікація основних груп зацікавлених осіб у діяльності АТ. Конфлікт інтересів , головна форма прояву корпоративних конфліктів - рейдерство. Ризик втрати інвесторами вкладених коштів. Суттєві специфічні особливості корпоративного підприємництва, основні джерела конфліктів інтересів в АТ України; проблемні питання, пов'язані із захистом прав та законних інтересів міноритарних акціонерів; створення ефективних механізмів управління процесами балансування інтересів зацікавлених осіб.

Юрисдикція господарських судів, судовий захист , альтернативні методи вирішення корпоративних спорів: міжнародний комерційний арбітраж, третейський суд, медіація. Закон України «Про міжнародний комерційний арбітраж», Закон України «Про медіацію».

Тема 8. Міжнародні аспекти корпоративного управління.

Визначення поняття "міжнародні аспекти корпоративного управління". Значення міжнародних аспектів для сучасного бізнесу. Міжнародні стандарти та організації (наприклад, OECD, IFC). Роль міжнародних організацій у розвитку корпоративного управління. Значення принципів ефективного корпоративного управління для міжнародної торгівлі та інвестицій. Глобалізація та її вплив на міжнародні корпорації. Виклики, що ставляться перед компаніями у контексті глобальних ринків та конкуренції.

Роль міжнародних партнерств та співробітництва у розвитку ефективного корпоративного управління. Порівняльний аналіз практик у країнах світу. Порівняльний аналіз корпоративних стандартів. Вплив міжнародних норм на національне законодавство.

Тема 9. Перспективи розвитку корпоративних відносин в Україні.

Аналіз потенційних напрямків розвитку корпоративного сектору в Україні. Сприяння інноваційному розвитку. Стимулювання досліджень та розробок. Розвиток технологічних кластерів. Підтримка малих та середніх підприємств (МСП). Посилення прозорості та дотримання стандартів корпоративного управління. Стимулювання інвестиційного клімату. Підвищення екологічної відповідальності. Покращення законодавства. Визначення інструментів контролю. Збільшення доступності інформації. Стимулювання участі акціонерів. Розвиток кадрового потенціалу. Роль уряду, роль бізнесу, роль громадськості. Взаємодія різних стейкхолдерів

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Особливості розвитку та регулювання корпоративного сектору в Україні

- 1. Особливості розвитку корпоративного сектору в Україні**
- 2. Законодавче регулювання корпоративного сектору**
- 3. Вплив політики та економічних чинників на корпоративний сектор**

Методичні вказівки

Вивчення цієї теми рекомендується почати із розуміння понять "корпоративний сектор" та "корпоративне управління". Важливо, що значення корпоративного сектору для економіки України варто розглядати через призму етапів розвитку корпоративного сектору в Україні та різновидів основних галузей та компаній, що формують корпоративний сектор.

Ретельне ознайомлення із основними законодавчими актами, що регулюють діяльність корпоративних підприємств, зміни в законодавстві останніх років та їх вплив на корпоративний сектор допоможуть краще опанувати запропоновану тематику.

Вплив економічних факторів (інфляція, обмеження торгівлі тощо) на корпоративний сектор дозволить глибше зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки аспектів, що розкриваються.

Важливо зацентувати увагу на міжнародних стандартах та вимогах до корпоративного сектору: гармонізація законодавства України з міжнародними стандартами корпоративного управління; значення відповідності міжнародним стандартам для приваблення інвестицій.

Доцільним для здобувача буде підведення підсумків щодо основних аспектів розвитку та регулювання корпоративного сектору в Україні.

Тема 2. Поняття та елементи корпоративних відносин.

- 1. Загальна характеристика корпоративних правовідносин.**

2. Юридична особа (корпорація) як об'єкт корпоративних відносин.

3. Поняття та зміст корпоративних прав.

Методичні вказівки

Основним у вивченні цієї теми є формування у студентів теоретичних знань щодо правової природи корпоративних правовідносин; визначення правового статусу учасників корпоративних відносин, співвідношення понять "засновник", "учасник" та "акціонер"; визначення поняття та зміст корпоративних прав; відповідальність учасника по зобов'язаннях корпорації.

При розгляді сутності будь-яких корпоративних відносин є доцільним розгляд їх основних елементів, до яких відносять суб'єктів, об'єкт та зміст.

Надаючи характеристику суб'єктам корпоративних відносин слід зазначити, що ними є учасники, насамперед цивільних правовідносин як носіїв відповідних прав та обов'язків. Суб'єкти, вступаючи у корпоративні відносини, виступають як рівні, вільні, неконсолідовані особи.

Розглядаючи сутність корпоративних відносини слід указати, що потрібно розмежовувати зовнішні корпоративні відносини та внутрішні корпоративні відносини. Як і будь-які правовідносини, корпоративні відносини – це відносини, врегульовані нормами права. Однак крім правової урегульованості, в них значну роль відіграють внутрішні корпоративні норми, останні мають свої особливості.

Варто підкреслити, що учасники корпоративних правовідносин мають автономію волі та волевиявлення та можуть здійснювати суб'єктивні права на власний розсуд. Автономія волі суб'єктів означає, що вони самі встановлюють напрями своєї діяльності, передбачають формування тих чи інших відносин, допускають обмеження свого волевиявлення в тих чи інших межах, беручи участь в актах погодження волевиявлення з іншими суб'єктами. Вільне волевиявлення учасників цивільних правовідносин означає здатність особи як їх учасника вільно формувати власну волю.

Важливо зрозуміти, що суб'єкти самостійно обирають конкретну організаційну форму корпоративних відносин, допускають характерні для неї порядки реалізації економічних можливостей, поєднані з особливостями локального та індивідуального регулювання. Також учасники корпоративних відносин мають майнову самостійність.

Без з'ясування сутності правового зв'язку між засновниками та створеними ними організаціями – корпораціями, неможливо зрозуміти особливості корпоративних відносин за участю учасників корпорації – носіїв корпоративних прав. Тому визначаючи сутність корпоративного права як правового інституту необхідно наголосити, що корпоративні права у їх учасників виникають щодо певної корпорації, як створена у встановленому законом порядку.

Розглядаючи корпоративне підприємство, його однозначно треба відносити до групи товариств, оскільки його учасники беруть участь в управлінні справами, що є однією з головних ознак як товариства, так і корпоративного підприємства.

Варто зазначити, що корпоративні підприємства – це такі юридичні особи, які побудовані на пайових началах зі складною внутрішньою структурою, управління якими залежить від частки у статутному фонді. Але не будь-яке товариство є корпоративним підприємством. Потрібно знати ознаки юридичної особи корпоративного типу.

Корпоративне право в суб'єктивному розкритті потрібно розуміти як право особи, поєднуючи організаційні заходи та капітал, бути учасником корпорації (юридичної особи). Відповідно, акцентувати увагу необхідно на колі прав та обов'язків, які реалізуються суб'єктами права в частині виникнення, реалізації та припинення корпоративних прав щодо певної корпорації.

Тема 3 Правовідносини в акціонерній сфері

1. Види правовідносин у акціонерній сфері.

2. Членське акціонерне правовідношення: природа і загальна характеристика.

3. Підстави виникнення, зміни та припинення акціонерних правовідносин.

Методичні вказівки

Правовідносини в акціонерній сфері вельми багатолікі й різноманітні. Перш за все, з урахуванням встановленої природи акціонерного права, їх слід розглядати, поділяючи на дві групи: 1) власне *акціонерні правовідносини*, тобто засновані на нормах акціонерного права правові зв'язки, що безпосередньо стосуються створення, функціонування та припинення акціонерних товариств і мають *приватно-правовий характер*; 2) *правовідносини, що примикають до акціонерних* (і мають вихід на специфіку акціонерної форми), що носять *публічно-правовий (владний) характер*.

Акціонерні правовідносини також багатогранні, неоднорідні і про це варто сказати. Під цивільно-правове нормування підпадають відносини з різним суб'єктним складом, насамперед: між акціонерним товариством і його учасниками (*членські корпоративні відносини*); між акціонерним товариством і особами, які здійснюють управлінські функції; між засновниками (учасниками) акціонерного товариства.

Неважко помітити, що *обов'язковим суб'єктом* цивільних акціонерних правовідносин є акціонерне товариство або акціонер. Разом з тим акціонерні відносини не обмежуються тільки цивільно-правовими, оскільки особливий блок акціонерних правовідносин становлять *внутрішньоорганізаційні відносини* - правові зв'язки між органами акціонерного товариства, на що слід звернути увагу.

Завершуючи розгляд питання, варто відзначити, що багатоплановість акціонерних і прилеглих до них правовідносин проявляється не тільки і не стільки у відмінності їх суб'єктного складу, скільки в їх неоднорідності з позиції правової

природи (видової приналежності), підстав виникнення і змісту; отже, поняття правовідносин в акціонерній сфері є *збірним*.

Згадуючи характеристики вчених стосовно членських правовідносин, рекомендується підкреслити різноманіття поглядів вчених з порушеної проблеми.

Опрацьована проблематика акціонерних прав з точки зору їх місця в системі суб'єктивних цивільних прав і динаміки розвитку має прямий вихід на інше важливе питання - про єдність членських правовідносин.

Резюмуючи все вище викладене по темі та беручи до уваги класифікації правовідносин, вироблені в теорії держави і права та цивілістичній науці, доцільно дати основні характеристики цивільно-правових членських акціонерних правовідносин.

Підстави виникнення, зміни та припинення акціонерних правовідносин доцільно розглянути в контексті таких понять, як юридичні факти та їх класифікація, юрисдикційні акти, юридичні вчинки, угоди.

Тема 4 Механізм державного регулювання корпоративних відносин в Україні

- 1. Основні методи державного регулювання корпоративних відносин.**
- 2. Органи державного регулювання корпоративного сектору.**
- 3. Форми і функції державного регулювання в системі корпоративного управління.**
- 4. Антимонопольне регулювання в корпоративному секторі.**

Методичні вказівки

Розвиток корпоративних відносин у сучасних умовах України потребує виваженого й послідовного впливу з боку держави. Для цього необхідно визначити й певним чином систематизувати можливий набір відповідних методів і засобів державного регулювання, з'ясувати доцільні межі їх застосування відповідно до умов вітчизняної господарської практики і, нарешті, окреслити найбільш перспективні напрями їх подальшого вдосконалення.

Вивчення теми рекомендується почати з термінології, а саме розібратися, що розуміють під методами державного регулювання корпоративних відносин, функціями та формами державного регулювання. Варто підкреслити, що специфіка зазначених методів визначається, насамперед, особливостями власне корпоративних відносин, тобто відносин, які виникають у зв'язку з діяльністю господарських товариств.

Розподіл корпоративних відносин за ознакою їх правової природи на приватно-правові та публічно-правові має суттєве значення для оцінки тих чи інших засобів їх державного регулювання, з'ясування наслідків тих чи інших дій суб'єктів такого регулювання. Саме тому ця характеристика може служити підставою для більш докладного й послідовного опису існуючих методів державного регулювання корпоративних відносин в Україні. Так, зазначені методи

можуть бути класифіковані за ознакою характеру впливу, масштабу, засобів та характеру регулювання.

Слід зазначити, що регулювання корпоративних відносин здійснюється органами загальної та спеціальної компетенції. Такий підхід характерний для всіх країн і означає, що на рівні законодавчих органів видаються нормативні акти, які мають чинність закону і регламентують загальні основи функціонування корпоративного сектора. До речі, доцільно ознайомитися із законами України "Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю", "Про національну депозитарну систему і особливості електронного обігу цінних паперів в Україні", "Про оподаткування прибутку підприємств", "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", "Про акціонерні товариства" тощо. Цими нормативними актами регулюється та контролюється господарська діяльність юридичних осіб, визначається порядок ведення звітності (бухгалтерської, статистичної, податкової) за результатами їхньої діяльності.

Крім вищезазначених державних структур у системі корпоративного регулювання, важливе місце займають саморегулюючі організації - добровільні неприбуткові об'єднання професійних учасників фондового ринку. Цьому аспекту теж слід приділити увагу.

Важливу роль у регулюванні корпоративного сектора відіграє Антимонопольний комітет, тому доречним буде ретельне ознайомлення із основним завданням Антимонопольного комітету України, його правами та функціями.

Тема 5. Захист корпоративних прав за законодавством України

1. Поняття і форми захисту прав та законних інтересів суб'єктів корпоративних відносин.

2. Судовий захист прав та законних інтересів учасників корпоративних відносин.

3. Адміністративний та нотаріальний захист корпоративних прав.

Методичні вказівки

Належне корпоративне управління та захист прав учасників (акціонерів) є необхідними умовами для залучення капіталу. Важливо зауважити, що суб'єктивне право на захист – це юридично закріплена можливість уповноваженої особи використати заходи правоохоронного характеру з метою поновлення порушеного права та припинення дії, що порушують його. Розглядаючи цю тему необхідно зрозуміти, що традиційно у науці цивільного права розрізняють **юрисдикційну і неюрисдикційну форму захисту**. Загалом же потрібно виділити

три різні за значимістю, відмінні в механізмах реалізації форми захисту корпоративних прав: 1) судова; 2) позасудова (адміністративна); 3) самозахист.

Розглядаючи особливості неюрисдикційної форми захисту корпоративних прав різних видів корпорацій, слід акцентувати увагу на тому положенні, що власники корпоративних прав можуть вчиняти широке поле дій щодо попередження порушення їх прав та охоронюваних законом інтересів.

Самозахист корпоративного права відбувається шляхом реалізації, наданих власникам корпоративних прав можливостей без звернення до юрисдикційних органів (судових або адміністративних), та здійснюються самостійно або звертаються до органів юридичної особи.

Вивчення судового захисту корпоративних прав має велике значення. Варто зрозуміти, що судовий захист вимагає витрат коштів та часу, а також має свої особливості, які необхідно знати. Огляд чинного законодавства (Господарського процесуального кодексу України та ін) допоможе розібратися у видах корпоративних справ, спорів, підвідомчих господарському суду.

Важливо: законодавець окремо відзначає, що до підвідомчості господарських судів НЕ належать трудові спори, в тому числі коли суб'єктами спірних правовідносин є учасники товариства.

Окрім судового захисту корпоративних прав та охоронюваних законом інтересів учасників корпоративних відносин є можливість здійснювати такий захист шляхом звернення до уповноважених органів державної влади. Відповідні державні органи державної влади в межах закріплених за ними повноважень мають забезпечувати державний контроль щодо діяльності корпорацій, у разі виявлення порушень вимог чинного законодавства застосовувати до порушників заходи юридичного примусу.

Однією з форм захисту порушених цивільних прав та інтересів юридичних осіб і фізичних осіб як в сфері господарювання, так і за її межами, відповідно до законодавства України є нотаріальна форма, зміст якої потрібно знати та озвучити.

Тема 6. Організація управління в рамках корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)

- 1. Система КСВ та її мікро- та макрорегулятори.**
- 2. Державне регулювання відносин КСВ.**
- 3. Форми та інструменти соціального партнерства при взаємодії бізнесу, держави і суспільства в галузі КСВ**

Методичні вказівки

Почати вивчення теми краще із розуміння поняття «корпоративна соціальна відповідальність» та розгляду моделі піраміди корпоративної соціальної відповідальності, запропонованої А. Керролом. Доречно деталізувати опис економічної відповідальності, правової відповідальності, етичної відповідальності, розглянути існуючі відмінності між ними.

Для того щоб глибше зрозуміти значимість КСВ, краще звернути увагу на наступне положення. Як відомо, сучасний менеджмент виділяє вісім ключових просторів, в рамках яких компанія визначає свої цілі: становище на ринку; інновації; продуктивність; ресурси; прибутковість; управлінські аспекти, виражені в якості менеджменту; персонал; соціальну відповідальність. При цьому остання розуміється як обов'язок бізнесу сприяти добробуту суспільства. Восьмий простір актуалізується сьогодні і опис внутрішньої та зовнішньої КСВ є важливим.

Розглядаючи КСВ як систему соціальних скрепов, необхідно приділити увагу аспектам, що впливають на її діяльність ззовні. КСВ є інструментом регулювання балансу між суспільними інтересами та інтересами бізнес-структур. Ті регулятори, які впливають на виробництво суспільних благ, бізнес-спільнотою відносяться до макрорегуляторів: конкуренція, соціально-економічна політика держави, рівень розвитку країни, національні особливості, міжнародні стандарти.

Розглядаючи мікрорегулятори стосовно до бізнесу, можна виділити їх п'ять найбільш виражених факторних груп: інструменти стратегічного управління, масштабність цілей, бренди і репутація, інтелектуальний капітал, нові форми кооперації.

Державне регулювання відносин КСВ на наднаціональному рівні здійснюється Євросоюзом, який розглядає КСВ в рамках політики по соціальної згуртованості. Досвід Євросоюзу з просування КСВ включає кілька етапів- основні віхи потрібно знати та вміти коментувати.

У світовій практиці виділяють три групи інструментів національної політики в галузі КСВ, що сприяють: поширенню (просуванню) концепції КСВ; забезпеченню транспарентності (прозорості) компаній в області КСВ; впровадженню державних політик, що мають позитивний вплив на КСВ. Необхідно орієнтуватися у результатах порівняння національних політик в області КСВ в країнах Євросоюзу (ЄС) по групах застосовуваних інструментів.

Окремим напрямком розгляду теми є ознайомлення із сучасними механізмами та інструментами взаємодії бізнесу із зацікавленими сторонами в рамках соціального партнерства. Під взаємодією потрібно розуміти регулярний послідовний процес, заснований на побудові діалогу між компанією та її зацікавленими сторонами.

Важливо зрозуміти, що практичний інструментарій соціального партнерства є соціальним капіталом бізнес-структур, суспільства, регіонів і держави в цілому. Від якості його використання залежить реалізація принципів соціальної справедливості в суспільстві.

Тема 7. Правова природа корпоративних конфліктів

1. Правова сутність корпоративного конфлікту, класифікація корпоративних конфліктів.
2. Правове регулювання корпоративних конфліктів в зарубіжних країнах(реферат!)
3. Особливості корпоративних конфліктів за участю різних груп зацікавлених осіб.
4. Судові процедури вирішення корпоративних конфліктів.

Методичні вказівки

Практика корпоративних відносин в Україні вказує на велику кількість корпоративних конфліктів, що генерують вітчизняні суб'єкти господарювання. Однак для усунення корпоративних конфліктів необхідно чітко розуміти, що ж таке корпоративний конфлікт та які корпоративні конфлікти можуть бути, з урахуванням причин їх виникнення. Розв'язання цієї задачі неможливе без чіткого розуміння сутності корпоративних конфліктів та визначення їх класифікації. Також необхідним є з'ясування, хто ж є суб'єктами корпоративних конфліктних відносин.

Особливості корпоративних конфліктів пов'язані зі специфікою їх причин, до яких поряд зі надконцентрацією корпоративної власності та непрозорістю її структури відносяться поява нових претендентів на використання активів (включаючи голів адміністрацій), недосконалість законів, що не виключають застосування юридичної схеми переділу власності, і наявність інструментів її реалізації у вигляді адміністративно - силового ресурсу - дій у корпоративних конфліктах міліцейських сил (одиничний інфорсмент).

Задача управління конфліктами інтересів в корпорації зводиться до створення ефективних механізмів управління процесами балансування інтересів заінтересованих осіб. Перелік заінтересованих осіб щодо кожної корпорації - об'єкту аналізу може бути різним, але для розуміння практичної моделі управління конфліктами інтересів між заінтересованими особами, необхідно дослідити специфічні інструменти, зокрема, систему показників відповідальності (Accountability Scorecard - ASC), яка була вперше описана Ф. Ніколсом у 2000 році. Наукова та практична цінність цієї моделі полягає у тому, що вона дозволяє здійснювати пошук точки балансування інтересів підприємства та різних заінтересованих у його діяльності осіб (груп осіб).

Важливим питанням є вивчення судових процедур вирішення корпоративних конфліктів. Судовий захист залишається основним видом захисту прав та інтересів суб'єктів корпоративних правовідносин. Поряд із тим, важливим є вивчення альтернативних методів вирішення корпоративних спорів:

міжнародний комерційний арбітраж (якщо одна зі сторін є іноземцем чи спір підпадає під вирішення МКАС), третейський суд, медіація.

Тема 8 Міжнародні аспекти корпоративного управління

- 1. Глобалізація та роль міжнародних організацій у розвитку корпоративного управління.**
- 2. Міжнародні стандарти та організації.**
- 3. Порівняльний аналіз практик у країнах світу**

Методичні вказівки

Корпоративне управління відіграє критичну роль у сучасному економічному середовищі, а його міжнародні аспекти є особливо важливими для глобальних компаній та інвесторів. Варто зрозуміти, що міжнародні аспекти корпоративного управління включають в себе взаємодію компаній з різних країн, вплив міжнародних стандартів та організацій на корпоративну практику, а також виклики, які виникають у зв'язку з глобалізацією та міжнародними операціями.

Вплив глобалізації на корпоративне управління –тенденція, про яку, обов'язково необхідно згадати, а саме: глобалізація та її вплив на міжнародні корпорації; виклики, що ставляться перед компаніями у контексті глобальних ринків та конкуренції. У цьому контексті компанії повинні бути готові до адаптації до різних культурних, правових та економічних середовищ, що існують у різних країнах. Вони також повинні дотримуватися високих стандартів корпоративного управління, щоб забезпечити довіру своїх акціонерів та інвесторів.

Один з ключових аспектів міжнародних аспектів корпоративного управління - це міжнародні стандарти та організації, які впливають на практику управління компаніями по всьому світу. Необхідно зробити огляд міжнародних стандартів корпоративного управління. Наприклад, Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD) розробляє рекомендації та стандарти корпоративного управління, які надають керівництво компаніям та державам щодо поліпшення їх корпоративної практики. Також важливими є стандарти Міжнародного фінансового корпорації (IFC) та інших міжнародних організацій. Ці стандарти сприяють підвищенню прозорості, відповідальності та ефективності управління, що є ключовим для залучення інвестицій та забезпечення стабільності компаній у міжнародному контексті.

Порівняльний аналіз практик у країнах світу (наприклад, США, Європейський Союз, Китай, Японія) є важливим інструментом для розуміння різниць та схожостей у сфері корпоративного управління. Цей аналіз дозволяє здобувачеві отримати унікальні уроки та інсайти, які можуть бути корисними у майбутньому для вдосконалення практик управління в кожній конкретній країні. Ось деякі ключові аспекти, які підкреслюють важливість порівняльного аналізу

практик у країнах світу: виявлення найкращих практик, виявлення ризиків та недоліків, розуміння стандартів, з'ясування інструментів залучення інвестицій та стимулювання конкуренції.

Тема 9. Перспективи розвитку корпоративних відносин в Україні в контексті державного регулювання

1. Аналіз потенційних напрямків розвитку корпоративного сектору в Україні.

2. Розгляд можливостей для вдосконалення державного регулювання з метою стимулювання ефективних корпоративних відносин.

3. Визначення ролі різних стейкхолдерів (уряду, бізнесу, громадськості) у сприянні розвитку корпоративного сектору.

Методичні вказівки

Докладний розгляд потенційних напрямків розвитку корпоративного сектору в Україні передбачає акцентування уваги на таких питаннях: сприяння інноваційному розвитку (стимулювання досліджень та розробок, розвиток технологічних кластерів), підтримка малих та середніх підприємств (фінансова підтримка, розвиток підприємницької інфраструктури), посилення прозорості та дотримання стандартів корпоративного управління (підвищення прозорості інформації, впровадження міжнародних стандартів, стимулювання інвестиційного клімату (залучення інвестиційних фондів, створення спеціальних економічних зон), підвищення екологічної відповідальності (впровадження екологічних стандартів)

Розгляд можливостей для вдосконалення державного регулювання з метою стимулювання ефективних корпоративних відносин є критично важливою складовою політики, спрямованої на забезпечення сталого розвитку економіки та підвищення конкурентоспроможності країни. Для досягнення цієї мети необхідно аналізувати та вивчати аспекти в такому напрямку: покращення законодавства (оновлення законів і стандартів, впровадження прозорих правил), перегляд основних законодавчих актів, що регулюють корпоративні відносини в Україні (наприклад, Кодекс цивільного законодавства, Кодекс комерційного права, Закони про акціонерні товариства тощо), визначення інструментів контролю, застосування санкцій за порушення законодавства про корпоративне управління, збільшення доступності інформації, розширення обов'язкової звітності, удосконалення механізмів захисту прав акціонерів, підвищення кваліфікації спеціалістів, вдосконалення платформ для обміну досвідом.

Взаємодія різних стейкхолдерів є важливим фактором успіху в розвитку корпоративного сектору. Інтеграція їхніх інтересів та співпраця сприяють створенню стабільного, ефективного та відповідального бізнес-середовища, яке сприяє сталому економічному зростанню.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА

Контрольна робота - комплексне завдання з курсу "Державне регулювання корпоративних відносин". Мета контрольної роботи - привести в систему і закріпити теоретичні знання, надані здобувачам на лекційних і практичних заняттях викладачами, і в процесі самостійного вивчення літератури, навчитися використовувати на практиці методичні прийоми корпоративного управління та робити відповідні отриманим результатам висновки.

Контрольна робота виконується в окремому зошиті, де записується умова завдання, будуються аналітичні таблиці, виконуються необхідні розрахунки, розв'язуються задачі.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно уважно ознайомитися з її змістом, робочої навчальною програмою дисципліни, методичними вказівками, рекомендованою літературою та нормативно-правовими актами.

Контрольна робота складається по кожному варіанту з двох розділів:

- 1 - відповіді на теоретичні питання;
- 2- здійснення розрахунків (на підставі вихідної інформації).

Тематика контрольних робіт для самостійної підготовки здобувачами при вивченні дисципліни

Самостійна робота над курсом " Державне регулювання корпоративних відносин " може включати в себе широкий спектр орієнтованих тем для дослідження:

1. Аналіз основних принципів та функцій державного регулювання корпоративних відносин.
2. Порівняльний аналіз систем державного регулювання корпоративних відносин у різних країнах.
3. Роль держави в захисті прав акціонерів у корпоративних структурах.
4. Вплив державного регулювання на функціонування ринку корпоративного керівництва.
5. Роль регулювання у вирішенні конфліктів між акціонерами та менеджментом компаній.
6. Вплив державного регулювання на структуру корпоративних відносин у сфері фінансів.
7. Ефективність державного контролю за дотриманням корпоративного права.
8. Аналіз законодавства щодо організації та функціонування корпоративних органів управління.
9. Роль державного регулювання у запобіганні фінансових шахрайств та маніпуляцій у сфері корпоративних відносин.
10. Вплив державного регулювання на розвиток корпоративної культури та етики.
11. Роль аудиту у забезпеченні дотримання корпоративного права.

12. Механізми державного регулювання захисту прав менших акціонерів.

13. Перспективи розвитку державного регулювання корпоративних відносин у контексті глобалізації економіки.

14. Роль міжнародних організацій у формуванні стандартів корпоративного управління та їх вплив на національне законодавство.

15. Дослідження реформ корпоративного права та їх вплив на економічний розвиток країни.

16. Вплив державного регулювання на інвестиційну привабливість компаній.

17. Аналіз судової практики у сфері корпоративних відносин.

18. Вплив корпоративного права на розвиток малих та середніх підприємств.

19. Роль громадськості у контролі за дотриманням корпоративного законодавства.

20. Використання інноваційних технологій у впровадженні державного регулювання корпоративних відносин.

21. Аналіз взаємодії державного та приватного секторів у контексті корпоративного управління.

22. Роль регулювання у забезпеченні стабільності фінансової системи через корпоративні відносини.

23. Правові аспекти державного регулювання корпоративних злиттів та поглинань.

24. Вплив державного регулювання на розвиток ринку цінних паперів.

25. Перспективи розвитку державного регулювання корпоративних відносин в умовах цифрової трансформації економіки.

Індивідуальна робота здобувачів

Індивідуальна робота планується за домовленістю між здобувачем, деканатом факультету та викладачем і стосується випадку, коли здобувач має дозвіл на такий вид навчальної діяльності і спроможний виконувати її індивідуально.

Індивідуальні завдання ставляться викладачем відповідно до змісту робочої програми, виконуються здобувачем самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження.

Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється окремо і затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

До індивідуальних завдань входять наступні види навчальної роботи:

написання контрольних робіт;

розв'язання задач, аналіз проблемних ситуацій;

підготовка до виступів на конференціях;

виконання наукових досліджень, участь в олімпіадах.

7. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Особливості розвитку корпоративного сектору в Україні?
2. Які закони України регулюють корпоративний сектор?
3. Вплив політики та економічних чинників на корпоративний сектор?
4. Види правовідносин у акціонерної сфері?
5. Природа і загальна характеристика членських акціонерних правовідносин?
6. Як виникають, змінюються та припиняються акціонерні правовідносини?
7. Основні методи державного регулювання корпоративних відносин?
8. Органи державного регулювання корпоративного сектору?
9. Роль саморегулюючих організацій?
10. Форми і функції державного регулювання в системі корпоративного управління?
11. Антимонопольне регулювання в корпоративному секторі?
12. Поняття і форми захисту прав та законних інтересів суб'єктів корпоративних відносин?
13. Судовий захист прав та законних інтересів учасників корпоративних відносин?
14. Самозахист корпоративних прав?
15. Адміністративний (позасудовий) захист корпоративних прав?
16. Нотаріальний захист корпоративних прав?
17. Корпоративна соціальна відповідальність та її регулятори?
18. Інструменти національної політики в галузі КСВ?
19. Механізми взаємодії бізнесу із зацікавленими сторонами в рамках соціального партнерства?
20. Корпоративний конфлікт, його сутність, класифікація корпоративних конфліктів?
21. Особливості корпоративних конфліктів за участю різних груп зацікавлених осіб?
22. Судові процедури вирішення корпоративних конфліктів?
23. Альтернативні методи вирішення корпоративних спорів?
24. Глобалізація та її роль у розвитку корпоративного управління?
25. Міжнародні аспекти корпоративного управління?
26. Потенційні напрямки розвитку корпоративного сектору в Україні?
27. Можливості вдосконалення державного регулювання з метою стимулювання ефективних корпоративних відносин?
28. Роль стейкхолдерів у сприянні розвитку корпоративного сектору?
29. Охарактеризуйте органи загальної компетенції, які здійснюють корпоративне регулювання.
30. Сутність зовнішньої корпоративної соціальної відповідальності?

8. ТЕСТИ

1. Суб'єктом корпоративних відносин може бути:
 - а) фізична особа;

- b) юридична особа;
- c) територіальні громади;
- d) держава;
- e) всі відповіді вірні.

2. Під корпоративними відносинами розуміють відносини:

- a) які спрямовані на максимальне та пріоритетне задоволення інтересів акціонерів;
- b) що виникають, змінюються та припиняються щодо корпоративних прав;
- c) що захищають інтереси інвесторів;
- d) щодо об'єднання капіталів та обмеження економічного ризику для окремих учасників;
- e) всі відповіді вірні.

3. Правова природа корпоративних відносин охоплює відносини:

- a) щодо створення юридичних осіб;
- b) між засновниками (учасниками) з приводу корпорації, наприклад, товариства з обмеженою відповідальністю;
- c) між членами органів управління і корпорацією;
- d) щодо набуття або припинення корпоративних прав щодо певної корпорації;
- e) всі відповіді вірні.

4. Корпоративне управління – це:

- a) договірне об'єднання, створене на основі об'єднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, які об'єдналися, з передачею ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації;
- b) система взаємовідносин між власниками (акціонерами) та виконавчими органами господарського товариства щодо управління його діяльністю;
- c) забезпечення діяльності корпорації в інтересах її власників (акціонерів), які надали фінансові ресурси для її розвитку, а також в інтересах інших зацікавлених осіб;
- d) ринково орієнтована модель корпоративного управління, яка націлена на максимальне та пріоритетне задоволення інтересів акціонерів, в якій спостерігаються постійні тенденції до зростання кількості та частки інституційних інвесторів, з одночасним перебуванням значної частини цінних паперів у руках великої кількості індивідуальних інвесторів;
- e) організаційна модель, яка дає можливість підприємству належним чином представляти і захищати інтереси своїх інвесторів.

5. Об'єктами корпоративного управління в Україні є:

- a) окремі громадяни;
- b) власники окремого підприємства;
- c) господарські товариства;
- d) державні органи;
- e) недержавні органи.

6. Корпорація – це:

a) договірне об'єднання, створене на основі об'єднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, які об'єдналися, з передачею ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації;

b) система взаємовідносин між власниками (акціонерами) та виконавчими органами господарського товариства щодо управління його діяльністю;

c) забезпечення діяльності корпорації в інтересах її власників (акціонерів), які надали фінансові ресурси для її розвитку, а також в інтересах інших зацікавлених осіб;

d) ринково орієнтована модель корпоративного управління, яка націлена на максимальне та пріоритетне задоволення інтересів акціонерів, в якій спостерігаються постійні тенденції до зростання кількості та частки інституційних інвесторів, з одночасним перебуванням значної частини цінних паперів у руках великої кількості індивідуальних інвесторів;

e) організаційна модель, яка дає можливість підприємству належним чином представляти і захищати інтереси своїх інвесторів.

7. Господарські товариства є:

- a) фізичними особами;
- b) юридичними особами;
- c) приватними особами;
- d) індивідуальними особами;
- e) всі відповіді вірні.

8. Засновниками та учасниками товариства можуть бути:

- a) установи;
- b) підприємства;
- c) організації;
- d) іноземні громадяни;
- e) всі відповіді вірні.

9. Вищим органом корпорації є:

- a) загальні збори учасників;
- b) виконавчий орган;
- c) директор товариства;
- d) засновники товариства;
- e) рада директорів.

10. Учасники господарського товариства мають право у порядку, встановленому установчим документом товариства та законом:

- a) брати участь в управлінні товариством у порядку, визначеному в установчому документі, крім випадків, установлених законом;
- b) брати участь у розподілі прибутку товариства та одержувати його частину (дивіденди);
- c) вийти у встановленому порядку з товариства;
- d) одержувати інформацію про діяльність товариства у порядку, встановленому установчим документом;
- e) всі відповіді вірні.

11. Правовий статус акціонера як власника акцій може бути набутий у результаті:

- a) придбання акцій додаткової емісії у встановленому законом порядку;
- b) створення акціонерного товариства і подальшої участі в ньому;
- c) укладання договорів (учинення правочинів) про перехід права власності на акцію (купівлі-продажу, міни, дарування);
- d) укладання договорів (учинення правочинів) про спадкування;
- e) всі відповіді вірні.

12. Правове становище акціонерного товариства в Україні визначається:

- a) ГК України;
- b) ЦК України
- c) законами України "Про акціонерні товариства"
- d) Законами України "Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», "Про банки і банківську діяльність";
- e) всі відповіді вірні.

13. Система акціонерного законодавства – це сукупність нормативно-правових актів, що:

- a) регулюють внутрішні та зовнішні акціонерні відносини;
- b) регулюють управлінням акціонерними товариствами;
- c) регулюють відносини, які пов'язані зі створення акціонерних товариств фізичними та юридичними особами;
- d) забезпечують контроль за здійсненням управлінської діяльності відповідними посадовими особами та органами;

е) всі відповіді вірні.

14. Акціонери відповідають за зобов'язаннями товариства лише:

- a) у межах належних їм акцій;
- b) своїм майном;
- c) у межах несплачених сум по акціям;
- d) внесками;
- e) всі відповіді вірні.

15. До майнових прав належать:

- a) право участі в управлінні справами товариства;
- b) право на участь у розподілі прибутку товариства (одержання дивідендів);
- c) право на отримання інформації про діяльність товариства;
- d) передавати свої права (або частину прав), що надаються акцією своєму представнику (представникам) на підставі довіреності;
- e) всі відповіді вірні.

16. До немайнових прав акціонера слід віднести:

- a) право на отримання частини вартості майна товариства у разі його ліквідації;
- b) право на придбання акцій додаткових емісій пропорційно своїй частці у статутному капіталі;
- c) право вимагати викупу акціонерним товариством акцій, що належить акціонеру, на вимогу останнього у передбачених законом або статутом товариства;
- d) право участі в управлінні справами товариства, в тому числі право участі у загальних зборах акціонерного товариства; право обирати членів органів акціонерного товариства; право бути обраним в органи товариства (правління, наглядову раду, ревізійну комісію);
- e) всі відповіді вірні.

17. Акціонерне товариство , згідно Закону України «Про акціонерні товариства» створюється:

- a) на строк 5 років;
- b) на строк 2 роки;
- c) без обмеження строку діяльності, якщо інше не встановлено статутом;
- d) на строк 10 років;
- e) немає правильної відповіді.

18. Кількість засновників акціонерного товариства згідно законодавства:

- a) 100 осіб;
- b) 1 і більше;
- c) не обмежується;
- d) 150 осіб;
- e) немає правильної відповіді.

19. Порядок здійснення емісії акцій при заснуванні акціонерного товариства встановлюється:

- a) загальними зборами акціонерного товариства;
- b) Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- c) депозитарною установою;
- d) інвесторами;
- e) немає правильної відповіді.

20. Право на отримання дивідендів – це корпоративні правовідносини:

- a) публічно-правові;
- b) цивільно-правові;
- c) членські;
- d) владні;
- e) немає правильної відповіді.

21. Відносини між акціонерним товариством і аудитором – це відносини:

- a) публічно-правові;
- b) цивільно-правові;
- c) членські;
- d) владні;
- e) немає правильної відповіді.

22. Владні правовідносини виникають:

- a) за придбанням великого пакета акцій відкритого акціонерного товариства;
- b) при обов'язковому розкритті акціонерним товариством інформації;
- c) при визначенні акціонерним товариством за участю публічного утворення ціни (грошової оцінки) майна для цілей здійснення угоди;
- d) за дотриманням законодавства про цінні папери;
- e) всі відповіді вірні.

23. Цивільно-правові членські акціонерні правовідносини:

- a) складаються з безліч взаємозалежних прав і обов'язків;
- b) включають юридичні зв'язки як майнового (з приводу отримання дивіденду і ін.), так і немайнової (з приводу участі в управлінні, отримання інформації та ін.) порядку;
- c) носять триваючий характер;
- d) трансформуються у площину персоніфікованих зв'язків;
- e) усі відповіді вірні.

24. Правовідносини в акціонерній сфері класифікують на:

- a) внутрішні, зовнішні;
- b) односторонні, двосторонні, багатосторонні;
- c) приватно-правового та публічно-правового (владного) характеру;
- d) членські, владні;

е) усі відповіді вірні.

25. Правовідносини участі в справах і капіталах акціонерного товариства складаються між акціонерним товариством і його учасниками та називаються:

- а) публічно-правові;
- б) цивільно-правові;
- в) членські;
- г) владні;
- е) немає правильної відповіді.

26. Рішення органу управління, прийняте з порушенням вимог закону –це:

- а) неправомірна дія;
- б) правомірна дія;
- в) юридичний вчинок;
- г) подія;
- е) немає правильної відповіді.

27. Під методами державного регулювання корпоративних відносин розуміють:

- а) головні напрямки і види діяльності держави, обумовлені її завданнями і цілями, які виражають соціальну природу держави і конкретизують її суть;
- б) основні напрями і сторони діяльності держави, що виражають її сутність та соціальне призначення;
- в) певні способи владного впливу державних органів на процеси розвитку корпоративного сектора економіки;
- г) сукупність засобів і способів правового впливу на суспільні відносини;
- е) немає правильної відповіді.

28. Методи державного регулювання корпоративних відносин в Україні:

- а) санкціонований, делегований;
- б) основні, допоміжні;
- в) правові, соціальні, економічні;
- г) правові, економічні, адміністративні;
- е) немає правильної відповіді.

29. Органами загальної компетенції, які здійснюють корпоративне регулювання є:

- а) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- б) Антимонопольний комітет України;
- в) Фонд державного майна України;
- г) Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг;
- е) всі відповіді вірні.

30. Що не є формами державного регулювання корпоративних відносин:

- a) прийняття законодавчих нормативних актів з питань;
- b) участь і управління корпорацією;
- c) функціонування ринку цінних паперів, діяльності учасників цього ринку, їхніх прав і обов'язків;
- d) регулювання та реєстрація випуску й обігу цінних паперів;
- e) контроль за дотриманням емітентами порядку реєстрацій випусків цінних паперів і їхнім розміщенням.

31. До функцій державного регулювання можна віднести:

- a) створення системи захисту прав власності інвесторів;
- b) контроль за наданням достовірної інформації, яку дають емітенти та інші професійні учасники ринку;
- c) видачу ліцензій на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку;
- d) контроль за дотриманням системи захисту прав власності інвесторів з боку емітентів і професійних учасників ринку;
- e) всі відповіді вірні.

32. Регулювання корпоративного сектору в Україні здійснюється органами:

- a) підприємницької компетенції;
- b) функціональної та оціночної компетенції;
- c) контролюючими, цільовими;
- d) соціальними;
- e) загальної та спеціальної компетенції.

33. Сутність управління державним корпоративним сектором в Україні полягає у:

- a) створенні загальної нормативно-правової бази функціонування економіки;
- b) прямому керуванні державними підприємствами;
- c) регулюванні певною державною частиною в статутному капіталі господарських товариств;
- d) немає правильної відповіді.
- e) вірно a, b, c.

34. Створення господарюючого суб'єкта є монопольним, частка якого на певному товарному ринку:

- a) займає 10 відсотків;
- b) прямує до 30 відсотків;
- c) перевищуватиме 35 відсотків;
- d) займає 25 відсотків;
- e) немає правильної відповіді.

35. Державний орган із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель:

- a) Держстандарт;
- б) Антимонопольний комітет України;
- в) Кабінет Міністрів;
- г) Монопольне відомство;
- д) Вищий господарський суд.

36. Об'єктом державного управління корпоративних відносин є:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
- в) Фонд державного майна України;
- г) відносини кредиторів, менеджерів, найманих працівників;
- д) Антимонопольний комітет України;
- е) всі відповіді вірні.

37. Метод державного регулювання корпоративних відносин:

- а) безпосереднього впливу;
- б) опосередкованого впливу;
- в) дозволу;
- г) централізованого регулювання;
- д) зобов'язальний;
- е) всі відповіді вірні.

38. Органи державного регулювання корпоративного сектору:

- а) загальні, спеціальні;
- б) забороняючі, дозволяючі;
- в) законодавчі, виконуючі;
- г) централізовані, спеціальні;
- д) зобов'язальні; державної влади;
- е) всі відповіді вірні.

39. Форма державного регулювання корпоративних відносин:

- а) прийняття законодавчих нормативних актів;
- б) регулювання та реєстрація випуску й обігу цінних паперів ;
- в) контроль за дотриманням емітентами порядку реєстрацій випусків цінних паперів і їхнім розміщенням;
- г) розробка норм і контроль за дотриманням антимонопольного законодавства України;
- д) встановлення правил і стандартів здійснення операцій щодо переходів прав власності на цінні папери, контроль за їхнім виконанням;
- е) всі відповіді вірні. .

40. Функція державного регулювання:

а) оцінка майна в грошовому еквіваленті в приватному акціонерному товаристві;;

б) видача ліцензій на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку;

в) прийняття рішення про спрямування коштів господарського товариства на розвиток виробництва;

г) скликання загальних зборів засновників у зв'язку із зміною законодавства;

д) призначення членів наглядової ради АТ;

е) всі відповіді вірні.

41. Від імені держави засновником і акціонером державної акціонерної компанії є орган, уповноважений управляти об'єктами державної власності, створений:

а) Кабінетом Міністрів України;

б) Верховною Радою України;

в) Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

г) Фонд державного майна України;

д) Антимонопольним комітетом України ;

е) всі відповіді вірні.

42. Необхідність згоди Антимонопольного комітету потребує підприємство, яке утворюється, якщо:

а) вартість його активів менше 12 млн. дол. ;

б) вартість голосів у вищому органі 50% і складає 10 тис. дол;

в) вартість голосів у вищому органі 25% і складає 101 тис. дол;

г) частка його засновників на ринку 34% ;

д) ніхто із засновників не є монополістом;

е) всі відповіді вірні.

43. Особливості антимонопольного регулювання відображаються на рівні корпорації в:

а) Положенні про загальні збори;

б) установчих документах;

в) владних приписах;

г) договорах;

д) контрактах;

е) всі відповіді вірні.

44. До об'єктів, які підпадають під пряме управління державою, відносять:

а) майно державних підприємств, установ і організацій, закріплене за ними на праві повного господарського володіння або оперативного управління ;

б) акції (паї), які належать державі в майні господарських товариств;

в) майно підприємств, які перебувають у процесі приватизації;

- г) майно, передане в користування органам самоврядування ;
- д) майно, що не ввійшло в статутні капітали господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації) майна державних підприємств;
- е) всі відповіді вірні.

45. Контроль за наданням достовірної інформації, яку дають емітенти та інші професійні учасники ринку це:

- а) форма державного регулювання;
- б) функція державного регулювання;
- в) метод державного регулювання ;
- г) рівень впливу державного регулювання;
- д) моніторинг державного регулювання;
- е) немає правильної відповіді.

46. До аргументів на користь соціальної відповідальності відносяться:

- а) будь-яка соціальна відповідальність є засобом забезпечення і охорони суспільних відносин;
- б) недостатній рівень зайнятості широкої аудиторії, недостатність умінь вирішувати соціальні проблеми;
- в) зміна потреб і очікувань широкої аудиторії, наявність ресурсів для вирішення соціальних проблем, моральний обов'язок поводитися соціально відповідальним;
- г) моральний обов'язок вести себе соціально відповідальним, витрати на соціальну привабливість.
- е) всі відповіді вірні.

47. Модель КСВ, запропонована американським економістом Арчі Керролла (Archie B. Carroll) має рівні:

- а) економічна, правова, етична , філантропічна відповідальність ;
- б) соціальна, правова, філантропічна;
- в) соціальна, економічна, політична;
- г) правова, соціальна, економічна;
- е) немає правильної відповіді.

48. До суб'єктів соціальної відповідальності бізнесу відносять:

- а) власників підприємства;
- б) державні органи влади;
- в) громадських організацій;
- г) фізичні, юридичні особи;
- е) всі названі вище.

49. До внутрішньої корпоративної соціальної відповідальності відносять:

- a) спонсорство і корпоративна добродійність;
- b) відповідальність перед споживачами товарів і послуг;
- c) сприяння охороні навколишнього середовища;
- d) підтримка соціально значущої заробітної плати;
- e) взаємодія з місцевим співтовариством і місцевою владою.

50. До зовнішньої корпоративної соціальної відповідальності відносять:

- a) готовність брати участь у кризових ситуаціях;
- b) безпека праці;
- c) стабільність заробітної плати;
- d) розвиток людських ресурсів через програми підготовки і підвищення кваліфікації персоналу
- e) додаткове медичне і соціальне страхування співробітників.

51. Сучасні інструменти взаємодії бізнесу з місцевою владою і суспільством:

- a) прес-релізи, звіти, розділи корпоративного сайту, інформаційні листи тощо;
- b) переговори, консультації, громадські слухання, круглі столи;
- c) опитування, анкетування, фокус-групи, Інтернет-блоги та інші інтерактивні сервіси, відповіді на запити;
- d) програми, проекти, акції, заходи, вироблення спільних позицій з істотних питань
- e) всі відповіді вірні.

52. Сучасні механізми взаємодії бізнесу з місцевою владою і суспільством:

- a) регулярне інформування;
- b) обмін думками (діалог);
- c) експертні обговорення;
- d) участь у заходах, що проводяться зацікавленими сторонами
- e) всі відповіді вірні

53. У світовій практиці виділяють такі інструменти національної політики в галузі КСВ, що сприяють:

- a) поширенню (просуванню) концепції КСВ;
- b) забезпечення транспарентності (прозорості) компаній в області КСВ;
- c) впровадженню державних політик, що мають позитивний вплив на КСВ.
- d) немає правильної відповіді;
- e) вірно a, b, c.

54. Варіант усунення конфлікту:

- a) компроміс;
- b) втрати однієї зі сторін конфлікту;
- v) втрати всіх суб'єктів конфлікту;

- г) знищення однієї зі сторін конфлікту;
- д) всі відповіді вірні.

55. Суб'єктом корпоративних конфліктних відносин не є:

- а) державні органи;
- б) контактні аудиторії;
- в) споживач корпорації;
- г) партнери корпорації.

56. Конфлікт корпоративних інтересів -це:

- а) ситуація зіткнення інтересів різних заікавлених осіб;
- б) незадоволені амбіції акціонера;
- в) конструктивна дискусія, в ході якої кожна із сторін аргументовано відстоює своє розуміння обговорюваних проблем.

57. Третійський суд -це орган :

- а) державний;
- б) недержавний;
- в) який підпорядковується Верховній Раді;
- г) який тимчасово створений для допомоги в роботі райдержадміністрації.

58. Що не є тактикою медіації :

- а) тактика почергового ;
- б) угода;
- в) статут;
- г) човникова дипломатія ;
- д) тиск на одного з опонентів ;
- е) директивний вплив.

59. До альтернативних методів вирішення корпоративних спорів відносять:

- а) верховний суд;
- б) міжнародний комерційний арбітраж;
- в) міжнародний комерційний арбітраж, третейський суд, медіація;
- г) третейський суд, медіація.

60. Основним видом захисту прав та інтересів суб'єктів корпоративних правовідносин є:

- а) суд;
- б) держава;
- г) міжнародні стандарти та тенденції розвитку в сфері захисту корпоративних прав.

61. У моделі ASC Ф. Ніколса підприємство й заінтересовані сторони поєднуються між собою двома типами зв'язків:

- а) внесками та дивідендами;
- б) внесками та стимулами;
- в) внесками та відповідальностями;
- г) дивідендами та стимулами.

62. Горловна задача управління конфліктами інтересів в АТ зводиться до:

- а) мінімізації ризиків втрати дивідендів;
- б) створення ефективних механізмів управління процесами балансування інтересів заінтересованих осіб;
- в) вирішення їх в найшвидкі терміни.
- г) знищення однієї зі сторін конфлікту;

63. Найбільше число мотивуючих інтересів передбачає клас конфліктів, відповідні сторони яких ставлять перед собою завдання :

- а) здобуття контрольного пакета акцій бажаного акціонерного товариства;
- б) залучення додаткових інвестицій;
- в) акцентування уваги на слабких моментах у позиціях опонентів, помилковості їхніх дій стосовно один до одного і метою яких є доведення сторін до примирення.
- г) тиску на інших.

64. Варіант усунення конфлікту:

- а) компроміс;
- б) втрати однієї зі сторін конфлікту;
- в) втрати всіх суб'єктів конфлікту;
- г) знищення однієї зі сторін конфлікту;
- д) всі відповіді вірні.

65. Субъектом корпоративних конфліктних відносин не є:

- а) державні органи;
- б) контактні аудиторії;
- в) споживач корпорації;
- г) партнери корпорації.

66. Конфлікт корпоративних інтересів -це:

- а) ситуація зіткнення інтересів різних заікавлених осіб;
- б) незадоволені амбіції акціонера;
- в) конструктивна дискусія, в ході якої кожна із сторін аргументовано відстоює своє розуміння обговорюваних проблем.

67. Третійський суд -це орган :

- а) державний;

- б) недержавний;
- в) який підпорядковується Верховній Раді;
- г) який тимчасово створений для допомоги в роботі райдержадміністрації.

68. Що не є тактикою медіації :

- а) тактика почергового ;
- б) угода;
- в) статут;
- г) човникова дипломатія ;
- д) тиск на одного з опонентів ;
- е) директивний вплив.

69. До альтернативних методів вирішення корпоративних спорів відносять:

- а) верховний суд;
- б) міжнародний комерційний арбітраж;
- в) міжнародний комерційний арбітраж, третейський суд, медіація;
- г) третейський суд, медіація.

70. Основним видом захисту прав та інтересів суб'єктів корпоративних правовідносин є:

- а) суд;
- б) держава;
- г) міжнародні стандарти та тенденції розвитку в сфері захисту корпоративних прав.

71. У моделі ASC Ф. Ніколса підприємство й заінтересовані сторони поєднуються між собою двома типами зв'язків:

- а) внесками та дивідендами;
- б) внесками та стимулами;
- в) внесками та відповідальностями.

72. Головна задача управління конфліктами інтересів в АТ зводиться до:

- а) мінімізації ризиків втрати дивідендів;
- б) створення ефективних механізмів управління процесами балансування інтересів заінтересованих осіб;
- в) вирішення їх в найшвидкі терміни.

73. Найбільше число мотивуючих інтересів передбачає клас конфліктів, відповідні сторони яких ставлять перед собою завдання :

- а) здобуття контрольного пакета акцій бажаного акціонерного товариства;
- б) залучення додаткових інвестицій;

в) акцентування уваги на слабких моментах у позиціях опонентів, помилковості їхніх дій стосовно один до одного і метою яких є доведення сторін до примирення.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Мінімальні та максимальні порогові встановлення максимальної кількості балів для конкретних видів робіт

Види робіт	Мінімальний поріг	Максимальний поріг
Відповіді на теоретичне питання під час поточного опитування	Не оцінюється	3 бали
Розв'язання практичних вправ	1 бал	3 бали
Написання есе	1 бал	12 балів
Участь в груповій роботі	1 бал	5 балів
Виступ з доповіддю/презентацією	1 бал	5 балів
Тести	0,5 балів	3 бали

Таблиця 2

Оцінювання видів робіт під час поточного оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів під час поточного оцінювання	Максимальна кількість балів за один вид робіт	Орієнтовна кількість робіт, яку має виконати здобувач аби отримати максимальну кількість балів за поточним оцінюванням при оцінюванні кожного виду робіт максимальною кількістю балів	В тому числі розподіл за рубіжними контролями, враховуючи розподіл балів	
				I	II
Поточне опитування	21	3	7 відповідей	12 балів	9 балів
Розв'язування практичних вправ	6	3	3 заняття	3 бали	3 бали
Тестування	36	3	12 тестів	18 балів	18 балів
Есе	12	12	1 есе	12 балів	
Підготовка усних доповідей та презентації	15	5	3 усні доповіді з презентаціями	5 балів	10 балів
Групова робота	10	5	2 групові роботи		10 балів
Разом	100 балів			50 балів	50 балів

Протягом семестру здобувач може отримати max. 60 балів, у тому числі: перший рубіжний контроль – 30 балів, другий рубіжний контроль – 30 балів; 40 балів виносяться на іспит. По поточному контролю здобувач може набрати бали за активність на лекційних та практичних заняттях, виявлення рівня підготовки здобувачів із зазначеної теми під час опитування, дискусії, тестування, презентації індивідуальних завдань, написання есе.

При виставленні загальної оцінки за іспит враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Критерії оцінки іспиту:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно, систематично і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:

- в загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання, але при рішенні допускає значну кількість помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
 - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінку «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
 - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
 - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993 р. № 3356-ХІІ поточна редакція від 11.12.2022, підстава - 2759-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>

2. Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22 червня 2012 року № 5026-VI, поточна редакція від 31.03.2023,

підстава - 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text>

3. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» від 3 березня 1998 року № 137/98-ВР поточна редакція від 06.11.2022, підстава - 2689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» від 15 вересня 1999 року поточна редакція від 31.03.2023, підстава - 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>

5. Кодекс законів про працю України, поточна редакція від 30.07.2023, підстава - 3258-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року N 436-IV. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

7. Про акціонерні товариства: Закон України від 27 липня 2022 року № 2465-IX. Дата оновлення: 01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>

8. Про затвердження Стандарту № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни» від 28 лютого 2022 р. за № 261/37597. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0261-22#Text>

9. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>

10. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовтня 1996 року N 448/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>

11. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV. Дата оновлення: 29.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text>

12. Баюра Д.О. Корпоративне управління: Навч. посіб. К.: ТОВ «Дейлі принт», 2019, 320 с.

13. Державне та регіональне управління: навчальний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / Архієреєв С. І. та ін. ; за ред. проф. С. І. Архієреєва. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2018. 128 с.

14. Іванюта Н., Колосов Р., «Корпоративні права: дуалізм правової природи» Право і суспільство. (2020) 6. С.27-33.

15. Іоргачова М.І. Вартісно-орієнтоване управління в системі корпоративного управління компанією / М.І. Іоргачова, О.М. Ковальова, Г.М. Коцюрубенко // Економіка та держава 2020. № 5. С. 111-115.

16. Поважний О.С. Корпоративні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Монографія /О.С. Поважний, Н.С. Орлова. – Донецьк: Видавництво, 2012. 200 с.

17. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю. М. Жорнокуй, С. О. Сліпченко, В. Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. 248 с.

18. Корпоративне управління в системі економічної безпеки: навч. посібник / З. Б. Живко, О. Р. Сватюк, М. І. Копитко; за заг. ред. З. Б. Живко. – Львів: ЛьвДУВС, 2018.

456 с.

19. Holme R. Corporate social responsibility: making good business sense, january 2000 [Electronic resource] / Richard Holme, Phill Watts // WBCSD. World Business Council of Sustainable Development. –Electronic text data. –Geneva, 1997-2011. –Mode of access: www.wbcsd.org/web/publications/csr2000.pdf

20. Government Regulation and the Legal Environment of Business Paperback – March 1, 2012 by George Siedel and Jethro K. Lieberman Don Mayer, Daniel Warner (Author) [.https://www.amazon.com/Government-Regulation-Legal-Environment-Business/dp/145334327X](https://www.amazon.com/Government-Regulation-Legal-Environment-Business/dp/145334327X)

21. Research on the effects of business regulations. <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB14-Chapters/DB14-Research-on-the-effects-of-business-regulations.pdf>

22. Corporate Planning and Strategic Human Resources Management [.https://books.google.com.ua/books/about/Corporate_Planning_and_Strategic_Human_R.html?id=DJha_WZdk3UC&redir_esc=y](https://books.google.com.ua/books/about/Corporate_Planning_and_Strategic_Human_R.html?id=DJha_WZdk3UC&redir_esc=y)

Інформаційні ресурси

- <http://zakon.rada.gov.ua>.
- <http://www.liga.kiev.ua>
- <http://search.ligazakon.ua>.
- <http://buhgalter911.com>.
- <http://ua-info.biz/legal/basesi/ua>
- <http://www.nbu.gov.ua>
- <http://www.nibu.factor.ua>